

3 Výsledky vyhodnocení

3.1 Souhrnné hodnocení

K vyhodnocení plnění cílů POH byla použita dostupná data a informace o produkci a způsobech nakládání s odpady na území Kraje Vysočina. Vzhledem k chybovosti v evidenci byla provedena korekce získaných údajů a zřejmé chyby po konzultaci s pracovníky ORP opraveny. Část údajů nutných pro plnohodnotné vyhodnocení některých indikátorů na úrovni kraje nebyla k dispozici. Jedná se především o data o zpětném odběru vybraných výrobků. Takovéto indikátory pak nebyly vyhodnocovány.

U každého indikátoru je vyhodnocení uvedeno formou slovního komentáře, pokud bylo možné vyhodnotit indikátor i číselnou hodnotou je uvedena i tato číselná hodnota, pokud nebylo možné indikátor vyhodnotit je uvedeno, z jakého důvodu nebylo vyhodnocení provedeno.

V tomto vyhodnocení byla soustava indikátorů pro rok 2012 vyhodnocena na základě Zpracování matematického vyjádření výpočtu „Soustavy indikátorů OH“ v souladu s vyhláškou č. 351/2008 Sb., kterou se mění vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů. Oproti matematickému vyjádření pro vyhodnocení „Soustavy indikátorů OH“ pro rok 2012 nedošlo k výrazným změnám.

Celková produkce odpadů v Kraji Vysočina měla v letech 2002 až 2009 klesající trend, který byl v roce 2010 ukončen a od tohoto roku produkce postupně narůstá. V roce 2012 dosáhla celková produkce odpadů hodnoty 903,7 tis. t odpadů, přičemž produkce komunálních odpadů činila 228,08 tis. t odpadů a na celkové produkci odpadů se podílí měrou 25,24 %. V přepočtu na 1 obyvatele bylo v roce 2012 vyprodukováno téměř 446 kg komunálních odpadů, což je hodnota mírně vyšší, než je celorepublikový průměr.

V Kraji Vysočina se poměrně dobře daří využívat materiálově některé druhy odpadů. V roce 2012 bylo na území kraje materiálově využito 694 tis. t odpadů, tj. 76,86 % celkové produkce odpadů. Podíl využitých odpadů se každoročně navyšuje. Výrazný nárůst zaznamenáváme v roce 2012 také u materiálového využití komunálních odpadů. K tomuto přispěl zejména provoz zařízení na výrobu OSB desek v Jihlavě. V tomto zařízení bylo v roce 2012 materiálově využito více než 30 tis. t dřevěných odpadů a obalů evidovaných jako komunální odpady či odpady podobné komunálním.

Dalším pozitivem je snižování množství skládkovaných odpadů. Od roku 2009 je zaznamenáván klesající trend, i když stále je skládkováno o cca 20 % více než v roce 2000. Rok 2000 byl stanoven jako výchozí rok pro určení limitního množství skládkovaných odpadů v roce 2010. Bohužel bylo v tomto roce skládkováno extrémně málo odpadů, cílovou hodnotu snížení o 20% není reálné ani v příštích letech dosáhnout.

Vzhledem k dlouhodobému neplnění některých cílů POH Kraje Vysočina, byla v roce 2008 zpracována „*Variantská studie proveditelnosti pro naplnění Plánu odpadového hospodářství kraje Vysočina*“. Závěry studie potvrdily, že je nezbytné v Kraji Vysočina rozvíjet využívání separovaně sbíraných BRO ve stávajících aerobních kompostárnách a připravovaných bioplynových stanicích s paralelním budováním integrovaných systémů na celou skupinu komunálních odpadů. Řešení povinností daných POH KV není možno uskutečnit bez energetického využití SKO jako nedílné součásti integrovaného systému nakládání s odpady.

V roce 2009 byl zastupitelstvu kraje předložen návrh spolupráce kraje s obcemi v oblasti nakládání s komunálními odpady k řešení úkolů, které jsou uloženy Plánem odpadového hospodářství. V první fázi spolupráce na přípravě projektu ISNOV kraj jednal s 15 městy - obcemi s rozšířenou působností (ORP) a dne 1. června 2010 byla podepsána smlouva o spolupráci. Projekt je i nadále rozvíjen a v roce 2012 byla zpracována „*Studie proveditelnosti zařízení pro energetické využití ZEVO*“. Dále byla připravena realizace Průzkumu postojů veřejnosti k ISNOV.

Kraj Vysočina klade také velký důraz na zvýšení úrovně environmentálního vědomí všech obyvatel kraje. Realizuje program „*Intenzifikace odděleného sběru a zajištění využití komunálních odpadů včetně jejich obalové složky*“. V rámci tohoto programu se mohou obyvatelé a obce zapojovat do mnoha akcí podporující odpadové hospodářství v kraji (např. díky tomuto programu si obce mohou rozšířit síť sběrných nádob, na separované komodity). Další významnou aktivitou v kraji je koncepce EVVO, která podporuje efektivní environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu občanů v kraji prostřednictvím vyhlášení grantových programů.

Také prostřednictvím podpory Státního fondu životního prostředí ČR dochází v posledních letech ke zkvalitnění systému nakládání s odpady, budování zařízení na využívání odpadů a odstraňování starých ekologických zátěží.

Závěrem je nutno připomenout, že zodpovědnost za odpady a nakládání s nimi má původce a kraj nemá právo zasahovat do samostatné působnosti a práv původců. Kraj se v maximální možné míře snaží pomáhat a koordinovat činnosti původců vedoucí k přípravě a realizaci integrovaných projektů nakládání s komunálními odpady.

3.2 Plnění cílů

Plán odpadového hospodářství Kraje Vysočina v závazné části stanovuje 35 strategických cílů a dále určuje zásady pro vytváření jednotné a přiměřené sítě zařízení k nakládání s odpady.

Název skupiny cílů	Počet cílů	Splněn	Plněn bez výhrad	Plněn s výhradami	Cíl není plněn	Plnění cíle nebylo posuzováno
Opatření k předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností odpadů	3					3
Zásady pro nakládání s komunálními odpady	7		4	1	2	
Zásady pro nakládání s nebezpečnými odpady	3		1			2
Zásady pro nakládání s vybranými odpady	15		6		1	8
Zásady pro vytváření jednotné a přiměřené sítě zařízení k nakládání s odpady	0					
Podíl využívaných odpadů	1		1			
Podíl odpadů ukládaných na skládku	3		1	1	1	
Staré zátěže území a odpadové hospodářství kraje v mimořádných situacích	3		1	1	1	
Celkem	35		14	3	5	13

Z 35 cílů je 14 plněno bez výhrad, 3 s výhradami a plnění 5 cílů se nedaří vůbec. Třináct cílů nebylo hodnoceno, jelikož na úrovni kraje není dostatek informací pro jejich přesné vyhodnocení. Jedná se především o údaje o zpětném odběru vybraných výrobků.

Z vyhodnocení POH KV je zřejmé, že dlouhodobě nejsou plněny závazné cíle zejména v oblasti nakládání s komunálními odpady. Jedná se o cíle:

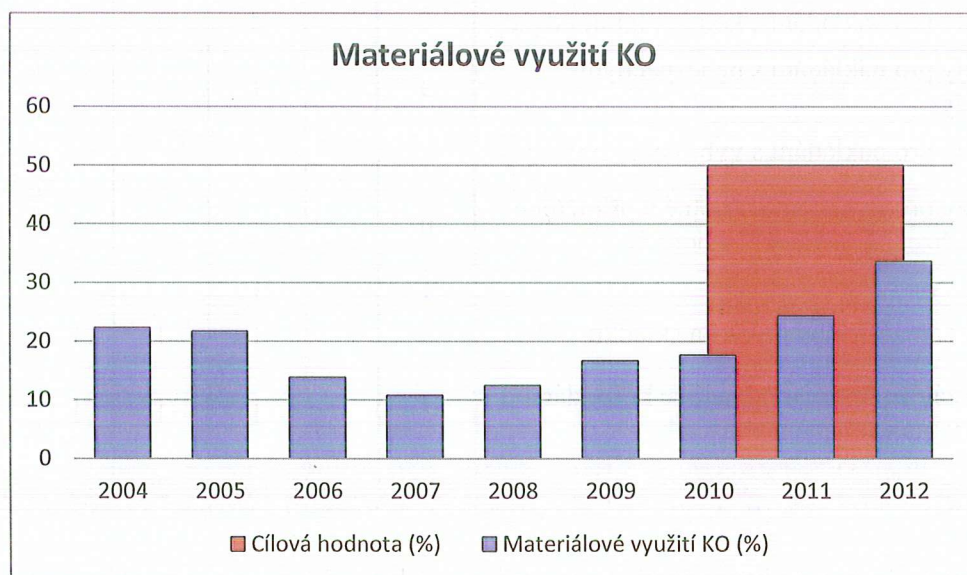
- 3.1.2.IV - Zvýšit materiálové využívání komunálních odpadů.
- 3.1.2.V - Snížit hmotnostní podíl biologicky rozložitelných komunálních odpadů uložených na skládky.
- 3.1.4.1.I - Zajistit v nejkratší možné době, nejpozději však do konce roku 2010, odstranění PCB, odpadů s obsahem PCB a zařízení s obsahem PCB
- 3.1.7.I - Omezovat odstraňování odpadů skládkováním.
- 3.1.8.II - Sanace starých zátěží

Cíl číslo: 3.1.2.IV - Zvýšit materiálové využívání komunálních odpadů

V roce 2012 bylo na území kraje využito 33,67 % produkovaných komunálních odpadů. Oproti roku 2011 se využití navýšilo o více než 10 %. Cílová hodnota pro rok 2010 a roky následující je dle POH České republiky stanovena na 50 % materiálového využití komunálních odpadů. Dosažení této hodnoty je v současné době naprosto nereálné. Bylo by vhodné na úrovni MŽP přezkoumat reálnost splnění tohoto cíle.

Pro alespoň úspěšnější plnění tohoto cíle a postupné zvyšování materiálového využití komunálních odpadů bude nutné dále výrazně podporovat oddělený sběr separovatelných složek komunálních odpadů a podporovat výstavbu zařízení pro nakládání s komunálními odpady (vytváření integrované sítě zařízení pro nakládání s odpady).

Graf 3.2.1: Materiálové využití komunálních odpadů v Kraji Vysočina.

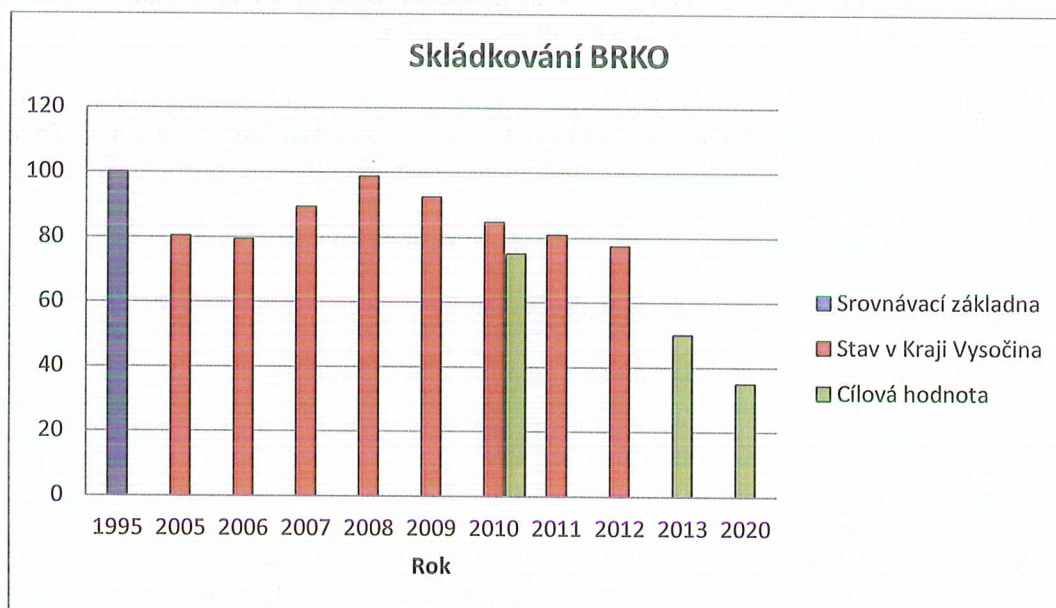
Cíl číslo 3.1.2.V: Snížit hmotnostní podíl biologicky rozložitelných komunálních odpadů uložených na skládky.

V roce 2012 bylo na jednoho obyvatele uloženo na skládky 114,5 kg BRKO, což je o cca 41 kg více než je stanovený limit pro cílovou hodnotu stanovenou na příští rok 2013 (74 kg/obyv. BRKO uloženého na skládky).

Splnění tohoto cíle je pro kraj velice problematické, neboť aby tento cíl Kraj Vysočina splnil, musel by vyřešit otázku nakládání se směsným komunálním odpadem, resp. vyřešit odklon několika desítek tisíc tun tohoto odpadu od skládkování. Směsný komunální odpad představuje nejvýznamnější podíl BRKO ukládaných na skládky. *Dle přepočtových koeficientů je uvažován obsah biologicky rozložitelné složky ve výši 48 % hm.*

Do budoucna bude nutno podpořit oddělený sběr BRKO a také doporučit MŽP přezkoumání procentuálního množství BRKO ve směsném komunálním odpadu po zavedení odděleného sběru BRKO.

Graf 3.1.2.V: Skládkování BRKO v Kraji Vysočina.

V roce 2008 byla zpracována „*Variantní studie proveditelnosti pro naplnění Plánu odpadového hospodářství kraje Vysočina*“. Studie doporučuje postupy vedoucí k naplnění cílů, stanovených v POH kraje Vysočina, jejichž plnění se nedaří a to především snížení skládkování BRKO. Projekt je dále rozvíjen a v roce 2012 byla zpracována „*Studie proveditelnosti zařízení pro energetické využití ZEVO*“. Dále byla připravena realizace Průzkumu postojů veřejnosti k ISNOV.

Práce na projektu dále pokračují a je rozpracovávána problematika základního vybavení kraje ostatními zařízeními na shromažďování a zpracování odpadů jako jsou sběrné dvory, kompostárny, třídící linky, překladiště a další, velký důraz je kladen také na logistiku dopravy odpadů. Pokračování v realizaci projektu ISNOV, je základním předpokladem pro splnění tohoto cíle.

3.1.4.1.I - Zajistit v nejkratší možné době, nejpozději však do konce roku 2010, odstranění PCB, odpadů s obsahem PCB a zařízení s obsahem PCB

V roce 2012 byla zaznamenána produkce 11 t odpadů s obsahem PCB. Jednalo se zejména o odpad kat. č. 17 02 09 Stavební a demoliční odpady. Dle sdělení původce se jednalo se o investiční akci - opravu požární nádrže, renovace povrchu. Ve společnosti byla dříve provedena inventarizace, je zaevidována u MŽP.

Jak je tedy patrné, na území kraje se stále nachází zařízení s obsahem PCB, která měla být do roku 2010 odstraněna. I výhledově lze tedy produkci odpadů s obsahem PCB předpokládat.

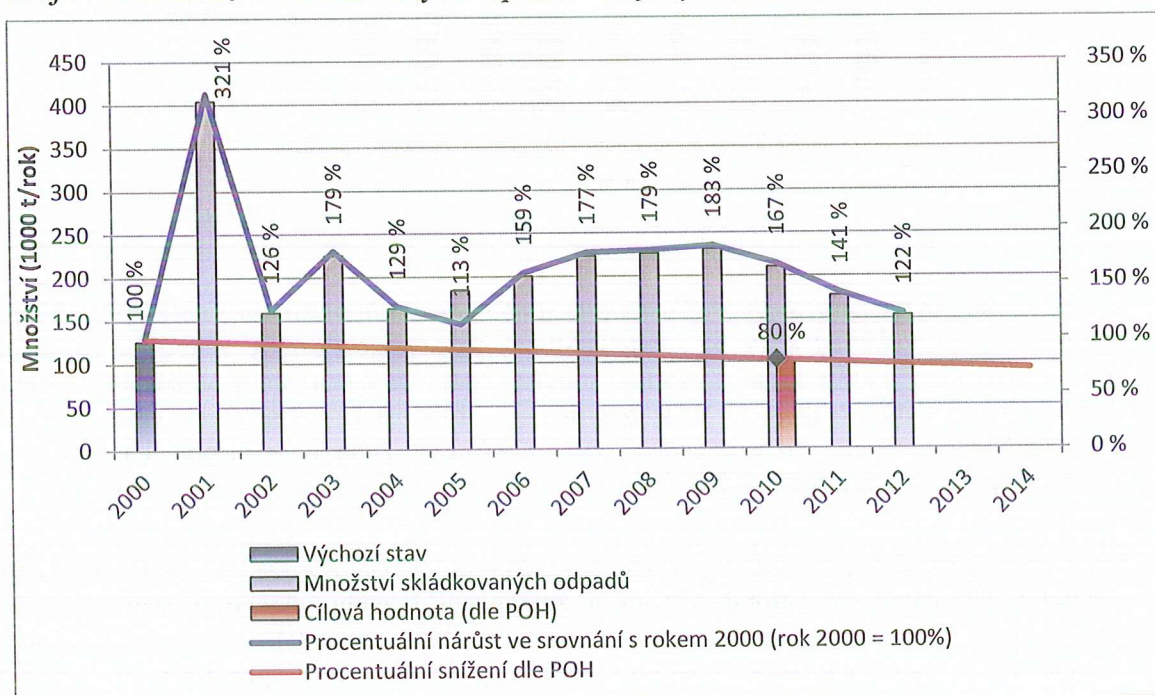
3.1.7.I - Omezovat odstraňování odpadů skládkováním

V roce 2012 bylo na skládkách v Kraji Vysočina uloženo 154 tis. t odpadů, což je ve srovnání s rokem 2000 (referenční rok) o 22 % hm. více. V roce 2000 bylo zaskládkováno velmi nízké množství odpadů, proto dosáhnout snížení množství skládkovaných odpadů o 20% hm. ve srovnání s rokem 2000 se jeví v tuto chvíli jako nereálné.

Největší položku skládkovaného odpadu tvořil v roce 2012 směsný komunální odpad o celkovém množství 114,56 tis. t odpadů tj. 74,4 % z celkového množství skládkovaných odpadů. Další významný odpad, který byl z velké části skládkován, je objemný odpad. V roce 2012 bylo na skládky na území Kraje Vysočina zaskládkováno 11 308,3 t objemných odpadů, což je 7,3 % celkového množství skládkovaných odpadů na území kraje.

Zlepšení situace ve snižování skládkování odpadů je řešeno v rámci ISNOV.

Graf 3.1.7.I: Množství skládkovaných odpadů v Kraji Vysočina.

3.1.8.II - Sanace starých zátěží

Posledním velkým problémem, jehož plnění je problematické, je řešení starých ekologických zátěží.

Přestože sanace starých zátěží na území kraje probíhají, cílová hodnota – dosažení 100% sanace veškerých starých zátěží n do roku 2015 je nesplnitelná. Na území kraje se nacházejí desítky starých ekologických zátěží a kontaminovaných míst charakteru starých skládek a průmyslových objektů. Řada ekologických zátěží na území kraje zůstává neřešena především tam, kde náklady na sanaci přesahují cenu vlastních nemovitostí, nejsou vyjasněna vlastnická práva nebo kde převod nemovitosti na nové vlastníky nebyl vázán na povinnost provedení sanace.

Mezi nejvýznamnější ekologické zátěže kraje patřila skládka jedovatých látek v Novém Rychnově a stará skládka nebezpečných odpadů u obce Pozdřátky, jejíž sanace byla dokončena v roce 2012. Mezi další významné ekologické zátěže, u kterých sanace nebyla prozatím zahájena, se řadí skládka Snahy v Brtnici a skládka kalů u Proseče na Humpolecku.

Řešení významných ekologických zátěží měl přinést tzv. „ekotendr“, který byl v roce 2008 připraven Ministerstvem financí ČR. Ekologické závazky měly být řešeny prostřednictvím dodavatele, který by formou koncese plně převzal odpovědnost za odstranění starých ekologických škod. Předpokládané náklady na odstranění ekologických škod, které byly zahrnuty do tohoto projektu, činily 114,5 mld. Kč (vč. DPH). V rámci tohoto „ekotendru“ měly být sanovány i některé lokality na území Kraje Vysočina. Výběrové řízení na dodavatele bylo zahájeno v prosinci 2008, v lednu 2012 Vláda ČR usnesením č. 956 ze dne 21.12.2011 neschválila uzavření smlouvy s vybraným uchazečem na plnění této veřejné zakázky a zakázka byla zrušena.

Hlavním cílem „ekotendru“ bylo urychlit likvidaci ekologických zátěží. Tím, že byl zrušen, budou lokality sanovány postupně a to na základě stanovení priority Českou inspekcí životního prostředí.

